

kıymetini takdir edip hürmet ve muhabbet ederler. Ehl-i dalâlet gibi tahkir ve zımnî adâvet etmezler.

Ey insan, düşün! Sen alâküllihâl öleceksin. Eğer nefis ve şeytana tâbi isen, senin komşuların, belki akrabaların senin şerrinden kurtulmak için mesrûr olacaklar.¹ Eğer ² **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ** deyip, Kur'ân'a ve Habîb-i Rahmân'a tâbi isen, o vakit semâvât ve arz ve mevcûdât, herkesin derecesine nisbeten, senin derecene göre senin firâkımdan müteessir olup mânen ağlarlar. Ulvî bir matem ile ve haşmetli bir teşyi' ile, kabir kapısıyla girdiğin bekâ âleminde senin derecene nisbeten senin için bir hüsn-ü istikbâl var olduğuna işaret ederler.³

On Üçüncü İşaret

“Üç Nokta”dır.

Birinci Nokta

Şeytanın en büyük bir desîsesi, hakâik-i îmâniyenin azameti cihetinde dar kalbli ve kısa akıllı ve kâsır fikirli insanları aldatır, *der ki*: “Bir tek zât, umum zerrât ve seyyârât ve nücûmu ve sâir mevcûdâtı bütün ahvâliyle tedbir-i rubûbiyetinde çeviriyor, idare ediyor, deniliyor. Böyle hadsiz acîp büyük meseleye nasıl inanılabilir? Nasıl kalbe yerleşir? Nasıl fikir kabul edebilir?” der. Acz-i insanî noktasında bir hiss-i inkârî uyandırıyor.

Elcevap: Şeytanın bu desîsesini susturan sır: ⁴ **اللَّهُ أَكْبَرُ** 'dir. Ve cevab-ı hakikîsi de **اللَّهُ أَكْبَرُ** 'dir. Evet **اللَّهُ أَكْبَرُ** 'in ziyâde kesretle şeâir-i İslâmiye'de tekrarı, bu desîseyi mahvetmek içindir. Çünkü insanın âciz kuvveti ve zayıf kudreti ve dar fikri, böyle hadsiz büyük hakikatleri **اللَّهُ أَكْبَرُ** nuruyla görüp tasdik ediyor ve **اللَّهُ أَكْبَرُ** kuvvetiyle o hakikatleri taşıyor ve **اللَّهُ أَكْبَرُ** dâiresinde yerleştiriyor ve

¹ “Mümin kul (ölünce), dünyanın yorgunluk ve ağrılarından kurtulur. Fâcir ise (ölünce) ondan da kullar, memleket, ağaçlar ve hayvanlar kurtulur.” anlamındaki hadis için bkz.: Buhârî, *rikak* 42; Müslim, *cenâiz* 61, 62.

² Kovulmuş şeytanın şerrinden Allah Teâlâ'ya sığınırım.

³ Bkz.: Tirmizî, *kıyâmet* 26; İbni Mâce, *zühd* 31; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsne'd* 2/364, 6/140.

⁴ Sadece büyüklükte değil hiçbir konuda eşi ve benzeri olmayan, başka bir şey Kendisiyle kıyas bile edilemeyecek yegâne büyük, Allah'tır.

vesveseye düşen kalbine diyor ki, bu kâinatın gayet muntazamca tedbir ve tedviri bilmüşâhede görünüyor. Bunda iki yol var:

Birinci yol: Mümkündür, fakat gayet azîmdir ve hârikadır. Zâten böyle hârika bir eser, bir hârika sanat ile, çok acîp bir yol ile olur. O yol ise, mevcûdât belki zerrât adedince vücudunun şâhidleri bulunan bir Zât-ı Ehad ve Samed'in rubûbiyetiyle ve irade ve kudretiyle olmasıdır.

İkinci yol: Hiçbir cihet-i imkânı olmayan ve imtinâ derecesinde müşkülâtlı ve hiçbir cihette mâkul olmayan şirk ve küfür yoludur. Çünkü Yirminci Mektup ve Yirmi İkinci Söz gibi çok risalelerde gayet kat'î isbât edildiği üzere, o vakit kâinatın her bir mevcudunda ve hattâ her bir zerresinde bir ulûhiyet-i mutlaka ve bir ilm-i muhît ve hadsiz bir kudret bulunmak lâzım geliyor. Tâ ki, mevcûdâtta bilmüşâhede görünen nihayet derecede nizam ve intizam ve gayet hassas mîzan ve imtiyaz ile mükemmel ve müzeyyen olan nukûş-u sanat vücud bulabilsin.

Elhâsil: Eğer tam lâyıık ve tam yerinde olan azametli ve kibriyalı rubûbiyet olmazsa, o vakit her cihetçe gayr-i mâkul ve mümtenî bir yol takip etmek lâzım gelecek. Lâyık ve lâzım olan azametten kaçmakla, muhâl ve imtinâa girmeyi, şeytan dahi teklif edemez.

İkinci Nokta

Şeytanın mühim bir desîsesi, insana kusurunu itiraf ettirmemektir. Tâ ki, istiğfar ve istiâze yolunu kapasın. Hem nefis-i insâniyenin enaniyetini tahrik edip, tâ ki nefis kendini avukat gibi müdafaa etsin; âdetâ taksirattan takdis etsin.

Evet şeytanı dinleyen bir nefis, kusurunu görmek istemez; görse de, yüz te'vil ile te'vil ettirir. وَعَنْ الرِّضَا عَنْ كُلِّ عَيْبٍ كَلِيلَةٌ¹ sırıyla: Nefsine nazar-ı rıza ile baktığı için ayıbını görmez. Ayıbını görmediği için itiraf etmez, istiğfar etmez, istiâze etmez; şeytana maskara olur. Hazreti Yusuf (aleyhisselâm) gibi bir Peygamber-i Âlîşan, وَمَا أَبْرَأُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ² gibi bir Peygamber-i Âlîşan, إِلَّا مَا رَجِمَ رَبِّي dediği hâlde, nasıl nefse itimâd edilebilir?

¹ Ebu't-Tayyib el-Mütenebbî'ye ait olan bu beyit için bkz.: İbni Asâkir, *Târîhu Dimâşk* 33/219, 36/319; el-Gazâlî, *İhyâu ulûmi'd-dîn* 3/36; el-Kalkaşendî, *Subhu'l-a'şâ* 9/196.

² "Doğrusu ben nefsimi temize çıkarmam. Çünkü Rabbimin merhamet edip korudukları hariç, nefis daima fenalığı ister, kötülüğe sevkeder." (Yûsuf sûresi, 12/53).

Nefsini ittiham eden, kusurunu görür. Kusurunu itiraf eden, istiğfar eder. İstiğfar eden, istiâze eder. İstiâze eden, şeytanın şerrinden kurtulur.¹ Kusurunu görmemek o kusurdan daha büyük bir kusurdur. Ve kusurunu itiraf etmemek, büyük bir noksanlıktır. Ve kusurunu görse, o kusur kusurluktan çıkar; itiraf etse, afva müstehak olur.²

Üçüncü Nokta

İnsanın hayat-ı içtimâyesini ifsâd eden bir desîse-i şeytâniye şudur ki: Bir müminin bir tek seyyiesiyle, bütün hasenâtını örter. Şeytanın bu desîsesini dinleyen insafsızlar, o mümine adâvet ederler. *Hâlbuki Cenâb-ı Hak, Haşir'de adâlet-i mutlaka ile mîzan-ı ekberinde a'mâl-i mükellefîni tarttığı zaman, hasenâtı seyyiâta galibiyeti, mağlûbiyeti noktasında hükmeyleler.³ Hem seyyiâtın esbâbı çok ve vücudları kolay olduğundan, bazen bir tek hasene ile çok seyyiâtını örter.*

Demek bu dünyada, o adâlet-i ilâhiye noktasında muâmele gerekir. Eğer bir adamın iyilikleri fenâlıklarına kemmiyeten veya keyfiyeten ziyâde gelse, o adam muhabbete ve hürmete müstehaktır. Belki kıymettar bir tek hasene ile, çok seyyiâtına nazar-ı afv ile bakmak lâzımdır. Hâlbuki insan, fıtratındaki zulüm damarıyla, şeytanın telkiniyle, bir zâtın yüz hasenâtını bir tek seyyie yüzünden unuttur, mümin kardeşine adâvet eder, günahlara girer. Nasıl bir sinek kanadı göz üstüne bırakılsa bir dağ setreder, göstermez. Öyle de, insan garaz damarıyla, sinek kanadı kadar bir seyyie ile dağ gibi hasenâtı örter, unuttur, mümin kardeşine adâvet eder, insanların hayat-ı içtimâyesinde bir fesât âleti olur.

Şeytanın bu desîsesine benzer diğer bir desîse ile, insanın selâmet-i fikrini ifsâd ediyor, hakâik-i îmâniyeye karşı sıhhat-ı muhâkemeyi bozuyor ve istikâmet-i fikriyeyi ihlâl ediyor. Şöyle ki:

Bir hakikat-i îmâniyeye dâir yüzer delâil-i isbâtiyenin hükmünü, nefyine delâlet eden bir emâre ile kırmak ister. Hâlbuki kâide-i mukarreredir ki: "Bir isbât edici, çok nefyedencilere tereccuh ediyor." Bir dâvâya müsbit bir şâhidin hükmü, yüz nâfilere râcih olur. Bu hakikate bu temsil ile bak. Şöyle ki:

¹ Bkz.: "Kim kötülük eder veya günah işleyerek nefesine zulmeder de sonra Allah'tan af dilerse, Allah'ı gafur ve rahim (affi ve merhameti bol) bulur." (Nisâ sûresi, 4/110)

² Bkz.: ed-Deylemî, *el-Müsned* 5/199; el-Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb* 2/44.

³ Bkz.: A'râf sûresi, 7/8-9; Mü'minûn sûresi, 23/102-103; Kâria sûresi, 101/6-9.

Bir saray, yüzer kapalı kapıları var. Bir tek kapı açılmasıyla, o saraya girilebilir, öteki kapılar da açılır. Eğer bütün kapılar açık olsa, bir-iki tanesi kapansa, o saraya girilemeyeceği söylenemez.

İşte, hakâik-i îmâniye o saraydır. Her bir delil, bir anahtardır, isbât ediyor, kapıyı açıyor. Bir tek kapının kapalı kalmasıyla o hakâik-i îmâniyeden vazgeçilmez ve inkâr edilemez. Şeytan ise, bazı esbâba binâen, ya gaflet veya cehâlet vasıtasıyla kapalı kalmış olan bir kapıyı gösterir; isbât edici bütün delilleri nazardan iskat ediyor. “İşte, bu saraya girilmez, belki saray değildir, içinde bir şey yoktur.” der kandırır.

İşte ey şeytanın desîselerine müptelâ olan bîcâre insan! Hayat-ı diniye, hayat-ı şahsiye ve hayat-ı içtimâiyenin selâmetini dilerken ve sıhhat-ı fikir ve istikâmet-i nazar ve selâmet-i kalb istersen; muhkemât-ı Kur’âniye’nin mîzanlarıyla ve sünnet-i seniyyenin terazileriyle a'mâl ve hâtırâtını tart ve Kur’ân’ı ve sünnet-i seniyyeyi dâimâ rehber yap. Ve **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ**¹ de Cenâb-ı Hakk’a ilticâda bulun.

İşte bu On Üç İşaret, on üç anahtardır. Kur’ân-ı Mu’cizü'l-Beyân’ın en âhirki sûresi ve **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ**’in mufassalı ve mâdeni olan

أَسْتَعِيذُ بِاللَّهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝ مَلِكِ النَّاسِ ۝ إِلَهِ النَّاسِ ۝ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ۝ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ²

sûresinin hısn-ı hasîni ve kale-yi metîninin kapısını o on üç anahtarla aç, gir, selâmeti bul!

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ³
وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ۝ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ⁴

¹ Kovulmuş şeytanın şerrinden Allah Teâlâ’ya sığınırım.

² “De ki: İnsanların Rabbine, İnsanların yegâne Hükümdarına, İnsanların İlâhına sığınırım: O sinsi şeytanın şerrinden O ki insanların kalplerine vesvese verir, O şeytan, cinlerden de olur, insanlardan da olur.” (Nâs sûresi, 114/1-6)

³ “Sübhanısın yâ Rab! Senin bize bildirdiğinden başka ne bilebiliriz ki? Her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin.” (Bakara sûresi, 2/32)

⁴ “Sen de ki: “Yâ Rabbî! Şeytanların vesveselerinden, onların yanımda bulunmalarından Sana sığınırım!” (Mü’minûn sûresi, 23/97-98)